

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 218/09-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. októbra 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza o sťažnosti MUDr. J. A., B., zastúpeného advokátkou JUDr. E. Ľ., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 260/97, za účasti Okresného súdu Bratislava IV, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. J. A. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 260/97 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava IV p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 260/97 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. MUDr. J. A. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 4 500 € [slovom štyritisícpäťsto eur (135 567 Sk)], ktoré je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava IV j e p o v i n n ý uhradiť MUDr. J. A. trovy konania v sume 292,38 € [slovom dvestodeväťdesiatdva eur a tridsaťosem centov (8 804,24 Sk)] na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. E. Ľ., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. mája 2009 doručená sťažnosť MUDr. J. A., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. E. Ľ., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 260/97 o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«I. 1. Sťažovateľ podal 12. 3. 1997 na Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) návrh na začatie konania o vysporiadanie BSM, ktoré do dnešného dňa nebolo skončené.

2. Sťažovateľ okrem viacerých urgencií o plynulé pokračovanie v predmetnom konaní (8-krát), podal aj dve sťažnosti na priet'ahy v konaní, adresované predsedníčke súdu.

3. Na prvú sťažnosť z 28. 7. 2003, reagovala predsedníčka tak, že ju uznala za opodstatnenú, za čo sa sťažovateľovi zároveň ospravedlnila a na druhú sťažnosť z 21. 4. 2005 mu predsedníčka oznámila, že spis bude zaradený do osobitného režimu pravidelného sledovania plynulosti konania.

4. Napriek uvedenému v spore sa buď vôbec nepokračuje, alebo sa robia len procesné úkony bez reálneho výsledku, či len preto, aby sa „niečo robilo“, pretože vo veci ťažko odhadnúť jej právoplatné skončenie. ...

II. ... 4. Celková dĺžka konania – zatiaľ vyše 12 rokov – i jednotlivé etapy nečinnosti súdu, nie je v súlade s čl. 48 ods. 2 ústavy či čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto okrem vyslovenia ich porušenia a prikázania konať bezprieťahovo, žiadame priznať aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 14.000 EUR podľa štandardu ESLP za každý rok prieťahov 2.000 EUR a pri zbytočnom najmenej 7-ročnom konaní (prieťahovom) to robí žiadanú čiastku. Porušenie základného práva sťažovateľa veľmi negatívne pôsobí na jeho zdravotný stav, pracovnú výkonnosť či súkromnú pohodu, ktorá sa nedá odstrániť, len čiastočne kompenzovať.»

Sťažovateľ vzhľadom na uvedené skutočnosti žiada ústavný súd, aby vydal tento nález:

„1. Základné právo MUDr. J. A. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okr. súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 260/97 porušené bolo.

2. OS Bratislava IV prikazuje, aby v uvedenom konaní konal bezprieťahov.

3. MUDr. J. A. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 14.000 EUR, ktoré je okresný súd povinný vyplatiť do 2 mesiacov.

4. MUDr. J. A. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 265,91 EUR – 2 x 105,42 EUR + 2 x 6,3 EUR režijný paušál + 19% DPH, t. j. 42,45 EUR – ktoré okresný súd zaplatí na účet JUDr. E. L. v U. a. s. č. ú..., do dvoch mesiacov.“

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení

jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. IV. ÚS 218/09-7 z 11. júna 2009 prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu a právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby sa vyjadrili k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a predsedníčku okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadrila aj k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti zo 6. júla 2009 (Spr. 3249/09 doručenom ústavnému súdu 15. júla 2009) okrem iného uviedla:

«... Na tunajšom súde je pod sp. zn. 6 C 260/1997 vedené konanie v právnej veci navrhovateľa: MUDr. J. A. proti odporkyni: MUDr. D. A. o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

V označenej právnej veci boli realizované tieto úkony:

Dňa 12. 3. 1997 podal sťažovateľ (navrhovateľ) na tunajšom súde návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva s odporkyňou.

Jednalo sa o obdobie zvýšeného nápadu vecí (v roku 1994 napadlo do oddelenia zákonného sudcu 636 vecí, v roku 1995 napadlo 522 vecí, v roku 1996 napadlo 749 vecí a v roku 1997 napadlo 977 vecí), čím sa úmerne zvýšil aj počet všetkých neskončených vecí v oddelení. Z tohto dôvodu sa zákonný sudca musel zameriavať na prejednávanie a rozhodovanie tzv. reštančných vecí, preto prvý úkon v konaní 6 C 260/1997 (doručenie návrhu na vyjadrenie a zabezpečenie pripojenia potrebných spisov) bol urobený až dňa 13. 1. 1998.

Dňa 3. 2. 1998 sa odporkyňa vyjadrila k návrhu na začatie konania.

Dňa 24. 3. 1998 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že účastníci konania oznámia v lehote 1 mesiaca či došlo k mimosúdnej dohode, príp. navrhnú dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

Dňa 22. 4. 1998 odporkyňa oznámila súdu, že k mimosúdnej dohode neprišlo.

Dňa 22. 4. 1998 navrhovateľ oznámil súdu, že k mimosúdnej dohode neprišlo a zároveň podal vyjadrenie k vyjadreniu odporkyne k návrhu.

Dňa 22. 10. 1998 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 3. 12. 1998 s tým, že bude opätovne volaný navrhovateľ, ktorý sa nedostavil.

Dňa 3. 12. 1998 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že účastníci v lehote 1 mesiaca oznámia súdu návrhy na dokazovanie.

Dňa 18. 12. 1998 doručil navrhovateľ súdu návrh na vykonanie dokazovania vo veci.

Dňa 5. 1. 1999 doručila odporkyňa súdu návrh na doplnenie dokazovania.

Dňa 18. 3. 1999 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 20. 4. 1999 s tým, že budú opätovne volané odporkyňa a predvolaná svedkyňa, ktoré sa nedostavili.

Dňa 20. 5. 1999 sa konalo pojednávanie (termín pojednávania bol zmenený), ktoré bolo odročené na 8. 6. 1999 s tým, že budú opätovne volaní účastníci a svedkovia, ktorí sa nedostavili.

Dňa 8. 6. 1999 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 17. 6. 1999 s tým, že navrhovateľ zabezpečí účasť svedka svojho otca.

Dňa 17. 6. 1999 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že súd nariadil znalecké dokazovanie na hodnotu investícií do nehnuteľnosti a súčasne účastníkom uložil, aby oznámili súdu v lehote 5 dní návrhy na doplnenie dokazovania.

Dňa 7. 7. 1999 navrhovateľ založil do spisu dokumentáciu v súvislosti so znaleckým dokazovaním.

Dňa 13. 4. 2000 súd uznesením, č. k. 6 C 260/97-134 ustanovil znalca Ing. I. B., ktorého úlohou bolo vypracovať v lehote 1 mesiaca znalecký posudok, v ktorom mal zodpovedať otázku výšky investícií do výstavby rodinného domu na parcele č. 607/5 v kat. území V. ku dňu 7. 2. 1996. Spis bol dňa 20. 6. 2000 zaslaný znalcovi za účelom vypracovania znaleckého posudku.

Dňa 29. 9. 2000 zaslal znalec súdu vypracovaný znalecký posudok č. 34/2000.

Dňa 13. 11. 2000 súd uznesením, č. k. 6 C 260/97-170 priznal znalcovi znalečné.

Dňa 15. 11. 2000 súd zaslal účastníkom rovnopis znaleckého posudku.

Dňa 8. 1. 2001 súd určil termín pojednávania na deň 15. 2. 2001.

Dňa 14. 2. 2001 navrhovateľ doručil súdu doplnenie návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva a dňa 15. 2. 2001 vyjadrenie k veci.

Dňa 15. 2. 2001 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že navrhovateľ v lehote 14 dní vyšpecifikuje svoje požiadavky na vyporiadanie všeobecnej ceny členského podielu a účastníci oznámia príp. nové návrhy na vykonanie dokazovania.

Dňa 22. 2. 2001 navrhovateľ zaslal súdu vyjadrenie k veci, ktoré súd dňa 6. 3. 2001 zaslal na vyjadrenie odporkyni.

Dňa 16. 5. 2001 navrhovateľ založil do spisu stanovisko k určeniu všeobecnej ceny členského podielu bytu v SBD B., v súvislosti so stanovením jeho hodnoty a následného vyporiadania.

Dňa 1. 6. 2001 súd určil termín pojednávania na deň 28. 6. 2001.

Dňa 28. 6. 2001 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 18. 9. 2001 s tým, že bude opätovne volaná odporkyňa, ktorá sa nedostavila.

Dňa 18. 9. 2001 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom znaleckého dokazovania na hodnotu družstevného bytu, ktorým bol poverený Ing. B.

Dňa 28. 11. 2001 súd žiadal znalca Ing. B. o určenie trhovej hodnoty družstevného bytu č. 21 v B., v lehote 1 mesiaca. Znalec žiadosť prevzal dňa 8. 1. 2002.

Dňa 5. 3. 2002 súd urgoval znalca o zaslanie žiadaného posudku v lehote 14 dní.

Dňa 9. 5. 2002 znalec oznámil súdu, že faktúra za vypracovaný posudok č. 34/2000 z roku 2000 mu nebola doposiaľ zaplatená.

Dňa 15. 5. 2002 súd urgoval zaslanie žiadaného posudku v lehote 10 dní, pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty 5.000,- Sk.

Dňa 22. 5. 2002 znalec zaslal súdu vypracovaný znalecký posudok č. 21/2002, ktorý súd dňa 22. 7. 2002 zaslal účastníkom konania.

Dňa 14. 8. 2002 zaslal navrhovateľ súdu vyjadrenie k posudku.

Dňa 24. 9. 2002 súd uznesením, č. k. 6 C 260/97-257 priznal znalcovi znalečné a vo veci určil termín pojednávania na deň 7. 11. 2002.

Dňa 7. 10. 2002 navrhovateľ zaslal súdu návrh na doplnenie dokazovania.

Dňa 7. 11. 2002 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené za účelom doplnenia znaleckého dokazovania ohľadne bytu.

Dňa 5. 12. 2002 zaslala odporkyňa súdu vyjadrenie.

Dňa 26. 2. 2003 a dňa 14. 5. 2003 navrhovateľ žiadal súd o ustanovenie znalca v zmysle uznesenia súdu z posledného pojednávania.

Dňa 12. 9. 2003 súd uznesením, č. k. 6 C 260/97-270 ustanovil znalca Ing. V. F., ktorého úlohou bolo v lehote 1 mesiaca vypracovať znalecký posudok, v ktorom mal zodpovedať otázku výšky hodnoty členských práv a povinností k bytu č. 24 v B. Spis bol dňa 13. 10. 2003 zaslaný znalcovi za účelom vypracovania posudku.

Dňa 6. 11. 2003 znalec žiadal súd o stanovisko k ďalšiemu postupu, nakoľko nedošlo s odporkyňou k dohode o poskytnutí potrebných podkladov a umožneniu vykonania obhliadky predmetného bytu.

Dňa 7. 1. 2004 znalec vrátil súdu spis z dôvodu, že odporkyňa a jej právna zástupkyňa mu odmietli poskytnúť podklady a neumožnili mu obhliadku predmetného bytu.

Dňa 10. 3. 2004 súd znalcovi vrátil spis a odporkyňu vyzval na poskytnutie súčinnosti na vypracovanie znaleckého posudku pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty 25.000,- Sk.

Dňa 10. 5. 2004 znalec oznámil súdu, že odporkyňa mu doteraz neposkytla potrebnú súčinnosť.

Dňa 19. 5. 2004 súd uznesením, č. k. 6 C 260/97-289 uložil odporkyni poriadkovú pokutu 5.000,- Sk a zároveň túto skutočnosť oznámil znalcovi.

Dňa 10. 6. 2004 znalec vrátil súdu spis z dôvodu, že odporkyňa mu doteraz neposkytla potrebnú súčinnosť.

Dňa 21. 6. 2004 súd znalcovi opätovne vrátil spis s tým, že v prípade, že odporkyňa opakovane neposkytne súčinnosť pri vypracovaní znaleckého posudku, nech to znalec obratom oznámi súdu.

Dňa 6. 7. 2004 odporkyňa podala odvolanie proti uzneseniu tunajšieho súdu zo dňa 19. 5. 2004, č. k. 6 C 260/07-289, ktorým jej súd uložil poriadkovú pokutu 5.000,- Sk.

Dňa 7. 10. 2004 znalec oznámil súdu, že odporkyňa mu doteraz neposkytla potrebnú súčinnosť.

Dňa 23. 11. 2004 navrhovateľ žiadal súd o určenie termínu pojednávania.

Dňa 6. 12. 2004 súd urgoval zaslanie znaleckého posudku od znalca.

Dňa 5. 1. 2005 znalec žiadal súd o poskytnutie preddavku na znalečné.

Dňa 26. 1. 2005 súd urgoval zaslanie znaleckého posudku od znalca pod hrozbou uloženia pokuty 5.000,- Sk s tým, že preddavok mu súd nemôže zaslať, pretože ho účastníci doposiaľ nezložili.

Dňa 21. 2. 2005 znalec oznámil súdu, že odmieta vypracovať znalecký posudok, nakoľko mu nebol poskytnutý preddavok. Zároveň vrátil súdu spis.

Dňa 11. 5. 2006 súd vrátil znalcovi spis s tým, že nie sú splnené podmienky pre odmietnutie vykonania znaleckého posudku.

Dňa 26. 5. 2005 znalec oznámil súdu, že nevykonáva ďalej znaleckú činnosť, preto považuje opätovné prevzatie spisu za bezpredmetné.

Dňa 28. 8. 2005 súd uznesením, č. k. 6 C 260/97-309 zmenil uznesenie zo dňa 12. 9. 2003, č. k. 6 C 260/97-270 tak, že namiesto znalca Ing. V. F. ustanovil znalca Doc. Ing. P. R.

Dňa 4. 10. 2005 novoustanovený znalec Ing. R. oznámil súdu, že posudok nemôže vypracovať, nakoľko je pracovne dlhšiu dobu v zahraničí.

Dňa 10. 10. 2005 súd uznesením, č. k. 6 C 260/97-315 zmenil uznesenie zo dňa 28. 8. 2005, č. k. 6 C 260/97-309 tak, že namiesto znalca Doc. Ing. P. R. ustanovil znalca Ing. A. V.

Dňa 19. 10. 2005 navrhovateľ zaslal súdu návrh na doplnenie uznesenia súdu.

Dňa 22. 12. 2005 súd vo veci určil termín pojednávania na deň 7. 3. 2006. Zároveň oznámil Ing. V., že znalecký posudok nie je potrebný.

Dňa 7. 3. 2006 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na deň 4. 5. 2006 s tým, že bude opätovne volaná odporkyňa, ktorá sa nedostavila.

Dňa 4. 5. 2006 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na vyhlásenie rozsudku na 11. 5. 2006.

Rozsudkom zo dňa 11. 5. 2006, č. k. 6 C 260/1997-341 súd vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov.

Dňa 20. 7. 2006 podala odporkyňa proti uvedenému rozsudku odvolanie.

Spis bol spolu s predkladacou správou zo dňa 22. 8. 2006 zaslaný na Krajský súd v Bratislave na odvolacie konanie, na ktorý bol doručený dňa 16. 8. 2006.

Spis sa od 16. 8. 2006 do 20. 3. 2008 nachádzal na Krajskom súde v Bratislave.

Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 22. 2. 2008, č. k. 3 Co 390/06-384 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa (tunajšieho súdu) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konania. Uznesenie bolo doručené spolu so spisom na tunajší súd dňa 20. 3. 2008.

Dňa 28. 3. 2008 súd doručoval uznesenie Krajského súdu v Bratislave účastníkom konania.

Dňa 14. 4. 2008 navrhovateľ žiadal súd o určenie termínu pojednávania.

Dňa 19. 5. 2008 súd určil vo veci termín pojednávania na 19. 6. 2008.

Dňa 19. 6. 2008 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito, za účelom nariadenia znaleckého dokazovania v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu.

Dňa 20. 6. 2008 navrhovateľ doručil súdu vyjadrenie ohľadom znaleckého dokazovania.

Dňa 25. 6. 2008 súd uznesením, č. k. 6 C 260/97-401 ustanovil znalca Ing. J. N., ktorého úlohou bolo v lehote 1 mesiaca vypracovať znalecký posudok, v ktorom stanoviť všeobecnú cenu nehnuteľných vecí tvoriacich BSM. Spis bol dňa 7. 8. 2008 zaslaný znalcovi za účelom vypracovania posudku.

Dňa 10. 9. 2008 znalec oznámil súdu, že prvá obhliadka nehnuteľností určená na deň 5. 9. 2008 bola neúčastňou účastníkov konania zmarená. Ďalší termín obhliadky stanovil na 23. 9. 2008.

Dňa 10. 9. 2008 súd vyzval účastníkov konania aby umožnili ustanovenému znalcovi vykonať obhliadku nehnuteľností, pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty 5.000,- Sk.

Dňa 14. 10. 2008 znalec zaslal súdu vypracovaný znalecký posudok č. 70/2008.

Dňa 27. 10. 2008 súd posudok doručoval účastníkom konania na vyjadrenie, v lehote 5 dní.

Dňa 10. 11. 2008 zaslala odporkyňa súdu vyjadrenie k posudku.

Dňa 12. 11. 2008 súd vo veci určil termín pojednávania na 20. 1. 2009.

Dňa 14. 11. 2008 súd uznesením priznal znalcovi znalečné.

Dňa 19. 11. 2008 zaslal navrhovateľ súdu vyjadrenie s námietkami k znaleckému posudku.

Dňa 20. 1. 2009 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že účastníci oznámia súdu v lehote 5 dní prípadné otázky na znalca a znalec doplní posudok. Súd tiež nariadil kontrolného znalca na ocenenie bytu.

Dňa 21. 1. 2009 navrhovateľ zaslal súdu cenové ohodnotenie domu a bytu iným súdnym znalcom.

Dňa 26. 3. 2009 navrhovateľ zaslal súdu doplňujúce otázky na znalca.

Dňa 18. 6. 2009 súd vyzval znalca na doplnenie znaleckého posudku.

K jednotlivým bodom sťažnosti: K bodu I

K bodom 1. 2. 3. uvádzam:

Je pravdou, že sťažovateľ sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 12. 3. 1997 domáha vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom toto konanie nebolo do dnešného dňa právoplatne skončené.

Sťažovateľ v priebehu konania viac krát písomne urgoval súd o vytyčenie termínu pojednávania a o ustanovenie znalca v konaní.

Sťažovateľ tiež podal dve sťažnosti na prietahy v konaní k rukám predsedu súdu, ktoré boli riadne prešetrené v zmysle príslušných zákonných ustanovení (Zákon o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). O výsledku šetrenia bol sťažovateľ písomne upovedomený s tým, že jeho sťažnosti na prietahy boli vyhodnotené ako dôvodné.

K bodu 4., v ktorom sťažovateľ konštatuje, že v spore sa napriek jeho urgenciám a sťažnostiam buď vôbec nepokračuje, alebo sa robia len procesné úkony bez reálneho výsledku, či len preto, aby sa „niečo robilo“ uvádzam, že toto tvrdenie sa nezakladá na pravde.

Z prehľadu súdom vykonaných úkonov vyplýva, že súd vo veci postupuje v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Nakoľko predmetom bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov sú okrem hnutel'ných vecí (na ktorých zostatkových hodnotách sa účastníci vedeli dohodnúť) aj nehnuteľnosti, t. j. rozostavaný rodinný dom a družstevný byt; súd musel v konaní ustanoviť piatich znalcov (Ing. B., Ing. F., Ing. R., Ing. V. a Ing. N.) a vypočúvať veľké množstvo svedkov, navrhnutých účastníkmi konania.

Prvostupňový súd rozsudkom zo dňa 11. 5. 2006, č. k. 6 C 260/1997-341 vo veci rozhodol a bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov vyporiadal.

Na odvolanie odporkyne Krajský súd v Bratislave predmetný rozsudok zrušil a vrátil vec tunajšiemu súdu na ďalšie konanie. Súd po vrátení spisu z krajského súdu (marec 2008) vo veci určil termín pojednávania a v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci nariadil znalecké dokazovanie.

K bodu II.

K bodom 1. a 2. považujem za zbytočné sa vyjadrovať, nakoľko sa jedná o citácie príp. výklad právnych noriem.

K bodu 3., v ktorom sťažovateľ konštatuje, že „vyporiadanie BSM je bežnou rutinou agendou sudcu okresného súdu, že sťažovateľ nezavdal príčinu pre predlžovanie sporu, takže doterajšie prieťahy sú spôsobené výlučne konajúcim sudcom (nesústredenosť, zlá organizácia práce a pod.) či jeho zaneprázdnenosťou; to však nesmie ísť na ťarchu účastníka“ uvádzam, že toto tvrdenie sa nezakladá na pravde.

Z vyššie uvedeného ako aj zo spisu je zrejmé, že sa jedná o právne náročnú vec, čoho dôkazom je skutočnosť, že v konaní bolo ustanovených spolu 5 znalcov, vypočutých viacero svedkov a nariadených spolu 14 pojednávanií.

Prieťahy v konaní neboli spôsobené výlučne konajúcim sudcom. Prieťahy vznikali z dôvodov subjektívnych, ako aj objektívnych a tiež ako z dôvodov na strane súdu, tak i na strane sťažovateľa (účastníkov konania).

Navrhovateľ sa nedostavil na pojednávanie dňa 22. 10. 1998 a 20. 5. 1999. Odporkyňa sa nedostavila na pojednávanie dňa 18. 3. 1999, 20. 5. 1999, 28. 6. 2001 a 7. 3. 2006. Správaním odporkyne (neposkytnutím súčinnosti znalcovi, neprístupnením nehnuteľnosti) vznikol prieťah v konaní v období rokov 2003 a 2004 (za čo súd odporkyni následne uložil poriadkovú pokutu).

Záverom poukazujem tiež na skutočnosť, že spis sa od 18. 6. 2006 do 20. 3. 2008 nachádzal na Krajskom súde v Bratislave, za účelom rozhodnutia o odvolaní odporkyne.

K bodu 4., v ktorom sťažovateľ žiada o i. priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 14.000 € uvádzam:

Ak by bolo vyslovené, že v konaní k prieťahom došlo, treba zdôrazniť, že sťažovateľ nepreukázal, že mu bola spôsobená ujma (nijako nepreukázal, že by mu bola priamym následkom porušenia jeho základných práv spôsobená akákoľvek ujma).

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že sa jedná o právne náročnú vec. Z prehľadu postupu a úkonov zákonného sudcu v konaní vyplýva, že vo veci vykonával potrebné procesné úkony a pojednával. Vo veci bolo rozhodnuté dňa 11. 5. 2006.

S poukazom na vyššie uvedené, navrhujeme Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby sťažnosť vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava IV ako nedôvodnú zamietol.»

Predsedička okresného súdu zároveň uviedla, že súhlasí s tým, aby ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. Následne 15. októbra 2009 doručila ústavnému súdu predmetný spis vo veci sp. zn. 6 C 260/97.

Právna zástupkyňa sťažovateľa v stanovisku z 22. júla 2009 (doručenom ústavnému súdu 27. júla 2009), ktorým reagovala na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zo 6. júla 2009, uviedla:

„Po oboznámení sa s obsahom vyjadrenia predsedníčky súdu musíme konštatovať, že mu nie celkom dobre rozumieme, pretože

- agenda vypořádania BSM je bežnou agendou pre sudcu všeobecného súdu, k riešeniu ktorej má dostatok právnych prameňov (judikatúry, literatúry ap.) a nedominuje jej ani skutková zložitost' (v danom prípade bola sporná len hodnota nehnuteľností, ktorá sa dá vyriešiť v priebehu roka),

- z hľadiska prieťahov v konaní nerozhoduje množstvo procesných úkonov sudcu (viď Palgutová v. SR pred ESLP ap.), ale celková dĺžka sporu, ktorá je v trvaní 12 rokov určite neprimeraná a táto musí ísť na ťarchu súdu, bez ohľadu na zaťaženosť sudcov tohto súdu,

- pokiaľ ide o preventívny a kompenzačný účinok čl. 127 ústavy, aj žiadané finančné odškodnenie je primerané vo vzťahu k skutkovým okolnostiam a čo je predmetom sporu pred okresným súdom; výška priznaného finančného zadosťučinenia na vnútroštátnej úrovni nesmie byť neprimeraná okolnostiam prípadu (Bako v. SR, Horváthová v. SR ap.) a praxi ESLP (viď Scordino v. Taliansko ap.).

Pri priznaní odmeny za úkon právnej služby treba vychádzať z PMM v 1. polroku 2008 v sume 20.950 Sk, teda 695,41 EUR, z ktorej 1/6 je 115,90 EUR x 3 úkony právnej pomoci = 347,70 EUR + 3 x režijný paušál po 6,95 EUR = 20,85 EUR, celkom 368,55 EUR + 19 % DPH, t. j 70,02 EUR, celkom náhrada trov konania činí 438,57 EUR, ktorú sumu zaplatí okresný súd na účet JUDr. E. L.

Netrváme na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania pred okresným súdom, v ktorom sťažovateľ namieta zbytočné prieťahy, je rozhodovanie o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Predsedníčka okresného súdu poukázala na faktickú zložitosť veci vo svojom vyjadrení k sťažnosti zo 6. júla 2009, túto však nemožno dávať do súvislosti s obdobiami nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu v rámci nariaďovania a zabezpečovania výsledkov znaleckého dokazovania. Ústavný súd konštatuje, že ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a ktorá síce vykazuje určité znaky skutkovej zložitosti, avšak nie takého stupňa, ktoré by ospravedlňovali skutočnosť, že predmetné konanie nebolo právoplatne skončené ani po viac ako dvanástich rokoch od jeho začatia.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. S'ťažovateľ, ktorý je navrhovateľom v označenom konaní, sa nezúčastnil na dvoch pojednávaniach okresného súdu nariadených na 22. október 1998 a na 20. máj 1999, čo však zásadným spôsobom neovplyvnilo jeho doterajšiu dĺžku. Ústavný súd nielenže nezistil skutočnosti, ktoré by v súvislosti s doterajšou dĺžkou preskúmaného konania bolo treba pripísať na ťarchu s'ťažovateľa, ale naopak, jeho správanie hodnotí ako aktívne.

3. Napokon ústavný súd z hľadiska posudzovania, či v právnej veci s'ťažovateľa došlo k zbytočným priet'ahom, hodnotil samotný postup okresného súdu.

S'ťažovateľ podal 12. marca 1997 okresnému súdu návrh na začatie konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V prvej fáze konania okresný súd vo veci nekonal 10 mesiacov a až od roku 1998 vo veci nariadil celkovo 14 pojednávanií (2006), pričom na poslednom z nich rozhodol vo veci samej. Odvolanie proti rozhodnutiu okresného súdu bolo predložené príslušnému Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 16. augusta 2006.

Ústavný súd z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu, z predloženého spisu, ako aj z vyjadrení s'ťažovateľa zistil tie isté úkony, ktoré vykonal okresný súd od doručenia návrhu s'ťažovateľa na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Okresný súd v označenej veci s'ťažovateľa (návrh bol podaný na okresnom súde 12. marca 1997) po období počiatočnej nečinnosti (10 mesiacov) v ďalšom období počas rokov 1998-1999 nariadil 7 pojednávanií, často v rýchlom slede, nepripravených a trikrát odročených na neurčito (pojednávania uskutočnené 24. marca 1998, 22. októbra 1998, 3. decembra 1998, 18. marca 1999, 20. mája 1999, 8. júna 1999 a 17. júna 1999). Okresný súd aj ďalej konal nesústredene, neefektívne a so zbytočnými priet'ahmi, predovšetkým pri zabezpečovaní podkladov pre rozhodnutie (uskutočnené pojednávania 15. februára 2001,

28. júna 2001, 18. septembra 2001 a 7. novembra 2002). Od novembra 2002 až do marca roku 2006 bez nariadenia pojednávania neúčinne a zdĺhavo zabezpečoval znalecké dokazovanie. Po dvoch odročených pojednávaniach v priebehu roku 2006 (7. marca 2006 a 4. mája 2006) vyhlásil 11. mája 2006 rozsudok, proti ktorému odporkyňa podala 20. júla 2006 odvolanie.

Rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 260/1997-341 z 11. mája 2006 bol zrušený uznesením krajského súdu ako odvolacieho súdu č. k. 3 Co 390/06-384 z 22. februára 2008 pre účely doplnenia dokazovania.

Po vrátení veci okresný súd vykonával ďalšie znalecké dokazovanie a nariadil ďalšie pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 20. januára 2009 a ktoré bolo odročené na neurčito. Zo spisu ďalej vyplýva, že okresný súd vyzval 18. júna 2009 znalca na doplnenie znaleckého posudku. Znalec 2. októbra 2009 doručil okresnému súdu doplnok č. 1 k znaleckému posudku č. 70/08 a ospravedlnil sa za nedodržanie lehoty na jeho vypracovanie.

Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 260/97 ani v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa, po zrušení rozhodnutia okresného súdu odvolacím súdom a vrátení veci tomuto súdu na ďalšie konanie nie je po viac ako dvanástich rokoch právoplatne skončené. Vykazuje také znaky neefektívnej činnosti, ktoré ústavný súd viedli k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou považuje z ústavnoprávneho hľadiska za neprijateľné, aby právna neistota sťažovateľa nebola odstránená ani po viac ako 12 rokoch od začatia napadnutého konania (napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 59/09). Preto rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranom čase podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Pretože ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia – so zreteľom na celkovú dĺžku konania 12 rokov – „ *v sume 14. 000 EUR podľa štandardu ESLP za každý rok prietáhov 2.000 EUR a pri zbytočnom najmenej 7-ročnom konaní (prietáhovom) to robí žiadanú čiastku. Porušenie základného práva sťažovateľa veľmi negatívne pôsobí na jeho zdravotný stav, pracovnú výkonnosť či súkromnú pohodu, ktorá sa nedá odstrániť len čiastočne kompenzovať.*“.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen rozhodnutie o porušení, prípadne vydania príkazu na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného

súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 6 C 260/97 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 4 500 € (135 567 Sk) s'ťažovateľovi za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. E. L. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Právna zástupkyňa si uplatnila úhradu konania za tri úkony právnej služby.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní úhrady trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2008, ktorá bola 695,41 € (20 950 Sk). Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie s'ťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 115,90 € (3 491,60 Sk), t. j. spolu 231,80 € (6 983,20 Sk), čo spolu s režijným paušálom 2 x 6,95 € (209,38 Sk) (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 245,70 € (7 401 Sk). Keďže advokátka je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 19 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa § 27 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Za tretí úkon právnej služby ústavný súd so zreteľom na obsah podania právnej zástupkyne s'ťažovateľa z 22. júla 2009, ktoré nevyhodnotil ako

podanie relevantné na rozhodnutie ústavného súdu vo veci samej, odmenu sťažovateľovi nepriznal. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH v sume 46,68 € (1 406 Sk) a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 292,38 € (8 808,24 Sk).

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2009